

REZOLUȚIA

Congresului VIII Național al specialiștilor din domeniul sănătății publice și managementului sanitar din Republica Moldova cu participare Internațională „**O SINGURĂ SĂNĂTATE**”, 24-25 octombrie 2019, Chișinău.

Adoptată de delegații Congresului la 25 octombrie 2019.

Congresul VIII Național al specialiștilor din domeniul sănătății publice și managementului sanitar din Republica Moldova cu participare Internațională „**O SINGURĂ SĂNĂTATE**” a avut loc la 24-25 octombrie 2019 la Chișinău. La lucrările Congresului au luat parte 153 persoane, dintre care savanți, specialiști din țară și din instituții științifice de peste hotare. În ședințele plenare și cele din secții (Igienă, Epidemiologie și Microbiologie, Medicină Socială, Economie și Management) au fost prezentate 96 rapoarte și comunicări.

În perioada 2014-2019, cercetările științifice și activitățile practice în domeniul Sănătății Publice și Managementului Sanitar au cunoscut o perioadă de divergențe, condiționate de reorganizările Serviciului de supraveghere de stat a sănătății publice. Astfel, în perioada indicată au fost înregistrate și unele succese, dar și probleme destul de sensibile în domeniul cercetării și practicii Sănătății Publice și Managementului Sanitar. De remarcat, creșterea numărului și intensității factorilor de risc asupra sănătății populației de origine fizică, chimică și biologică. O serie de factori de risc vizați sunt prezenți nu numai în mediul exterior, ocupațional și de instruire, dar și în habitatul uman.

Rezultatele activității practice și științifice în domeniul sănătății publice și managementului sanitar trezesc o îngrijorare serioasă privind impactul factorilor de mediu asupra sănătății, legate de reducerea esențială a capacităților profesionale, economice și tehnice ale statului pentru profilaxia maladiilor netransmisibile, transmisibile și promovarea sănătății.

În perioada dintre congrese, a fost adoptată Strategia națională a sănătății publice, aprobată prin Hotărârea Guvernului Nr. 1032 din 20.12.2013 și Analiza celor zece operațiuni esențiale de sănătate publică, servicii și activități din Republica Moldova. Dar, reorganizările Serviciului de supraveghere de stat a sănătății publice, efectuate în perioada indicată, nu au ținut cont nici de strategiile aprobate, nici de recomandările experților internaționali și naționali, ceea ce a redus substanțial capacitățile și posibilitățile Serviciului privind monitoringul și reacțiile de răspuns la factorii cu impact de risc asupra sănătății. Noile structuri ale Serviciului de supraveghere de stat a sănătății publice, datorită reducerii esențiale de cadre calificate și a finanțării, au devenit nefuncționale și puțin eficiente. În pofida acestui fapt, au fost întreprinse eforturi susținute în dezvoltarea cadrului normativ, și alinierea recomandărilor OMS și directivele UE, elaborate proiecte de Programe Naționale, regulamente, reguli și norme sanitaro-igienice, recomandări și indicații metodice, dar care au întâlnit și întâlnesc dificultăți la implementarea lor în practică.

Congresul VIII Național al specialiștilor din domeniul sănătății publice și managementului sanitar din Republica Moldova cu participare Internațională „**O SINGURĂ SĂNĂTATE**” subliniază importanța alinierii direcțiilor de activitate a spre realizarea Strategii Naționale de Sănătate Publică, care a pus bazele abordării sistemice a problemelor de sănătate și de integrare a eforturilor intersectoriale, ameliorării și asigurării accesului la servicii de sănătate de o înaltă calitate pentru toți cetățenii țării. De asemenea este extrem de importantă o colaborare intersectorială permanentă în domeniul sănătății publice, pentru realizarea strategiei OMS „**O SINGURĂ SĂNĂTATE**”. Participanții au remarcat faptul că, în pofida dificultăților

socio-economice și reorganizărilor în perioada dintre congrese, Serviciul de Supraveghere de Stat a Sănătății Publice și-a intensificat activitatea în domeniul prevenirii bolilor și promovării unei vieți sănătoase, confirmând prin aceasta devotamentul său pentru misiunea supremă de ameliorare a sănătății.

Specialiștii din domeniul Sănătății Publice și Managementului Sanitar din Republica Moldova s-au inclus plenar în toate activitățile realizate de Ministerul Sănătății, Muncii și Protecției Sociale, Universitatea de Stat de Medicină și Farmacie „Nicolae Testemițanu”, Agenția Națională de Sănătate Publică, Centrele de Sănătate Publică teritoriale, IMSP, inclusiv în colaborarea cu structurile naționale și internaționale de resort.

S-au realizat multiple activități, la care au participat specialiștii din domeniul Sănătății Publice și Managementului Sanitar din Republica Moldova ce țin de cercetare, elaborare de acte legislative, instruire, investigații de laborator, expertize etc. Astfel, în perioada de referință s-au finalizat multiple teme științifice, sunt în curs de realizare o serie de teme de cercetare. Au fost susținute la specialitățile de profil teze de doctor habilitat și teze de doctor în medicină. Au fost elaborate și publicate manuale, monografii, ghiduri, recomandări, cât și instrucțiuni metodice, articole. S-a realizat un volum esențial de publicații științifice în reviste de profil, inclusiv internaționale.

Membrii Societăților și Asociațiilor de profil au participat la organizarea de seminare-ateliere de lucru, conferințe tematice, perfecționări și instruirii la locul de muncă. A derulat sistematic procesul de instruire continuă a studenților, rezidenților, doctoranzilor și medicilor specialiști la bazele Universității de Stat de Medicină și Farmacie „Nicolae Testemițanu”. În scopul conjugării eforturilor în domeniul promovării sănătății și profilaxiei maladiilor, și pentru implicarea partenerilor și populației au fost elaborate și lansate materiale instructive pentru factorii de decizie de nivel local și grupuri de populație, specialiști. Activitățile pe această dimensiune continuă.

O atenție aparte s-a acordat colaborării internaționale. Cele mai consistente proiecte derulate de Specialiștii din domeniul Sănătății Publice și Managementului Sanitar din Republica Moldova au fost în colaborare cu OMS, UNICEF, UNDP, AIEA, Agenția elvețiană pentru dezvoltare, dar și cu instituțiile de profil din Franța, Federația Rusă, Germania, Israel, Marea Britanie, Norvegia, SUA, România, Ucraina, etc.

Munca savanților și specialiștilor din domeniul Sănătății Publice și Managementului Sanitar din Republica Moldova a fost înalt apreciată atât în țară, cât și peste hotare. Astfel, laboratoarele de profil dețin diverse acreditări naționale și internaționale. Savanții și specialiștii din domeniu au fost înalt apreciați cu multiple diplome, premii și medalii la saloanele și expozițiile naționale și internaționale, iar unii savanți și specialiști de profil au fost menționați cu înalte distincții de stat, diplome ale Guvernului și Ministerului Sănătății. De asemenea, câteva teze de doctorat din domeniul dat au fost apreciate de Consiliul Național de Acreditare și Atestare ca teze de excelență ale anului.

Cu toate acestea, delegații Congresul VIII Național al specialiștilor din domeniul sănătății publice și managementului sanitar din Republica Moldova cu participare Internațională „**O SINGURĂ SĂNĂTATE**” sunt alarmați de pașii întreprinși în ultimul timp de către unii factori

decizionali de nivel național prin care este afectată activitatea Agenției Naționale de Sănătate Publică. Aceste acțiuni nu sunt științific argumentate și poartă un caracter voluntarist.

Pentru perioada imediat următoare, Congresul VIII Național al specialiștilor din domeniul sănătății publice și managementului sanitar din Republica Moldova cu participare **Internațională „O SINGURĂ SĂNĂTATE”**, are ca obiective și ținte strategice următoarele acțiuni:

- A propune Ministerului Sănătății, Muncii și Protecției Sociale, revederea în regim de urgență, transparent și colegial, a structurii și funcțiilor Agenției Naționale de Sănătate Publică, conducându-se de prevederile Strategiei naționale a sănătății publice, aprobată prin Hotărârea Guvernului Nr. 1032 din 20.12.2013, de Analiza celor zece operațiuni esențiale de sănătate publică, servicii și activități din Republica Moldova, dar și de recomandările OMS, și experiența țărilor europene.
- Inițierea unei colaborări intersectoriale durabile în domeniul sănătății publice, pentru realizarea strategiei OMS ”O SINGURĂ SĂNĂTATE”.
- Promovarea susținută a Liderismului în vederea implementării măsurilor privind promovarea, protecția sănătății și prevenirea bolilor în toate politicile statului.
- Elaborare sistematică a suportului legislativ, normativ și metodic în domeniul sănătății publice și managementului sanitar, a ghidurilor pentru administrația publică locală, ministere și departamente de resort în domeniul promovării sănătății și profilaxiei maladiilor.
- Continuarea studiilor științifice în domeniul sănătății publice și managementului sanitar. Derularea periodică a studiilor complexe la nivel local, național și internațional privind sănătatea publică pentru elaborarea măsurilor adecvate de profilaxie a maladiilor. Cercetarea factorilor moderni de risc pentru sănătate (problema sănătății copiilor, adolescenților și tinerilor, problema țigărilor electronice și a fumatului uscat, problema stresului și arderii profesionale, problema nanoproduselor și nanocontaminanților, problema nutriției, suplimentelor alimentare și produselor genetic modificate, etc).
- Actualizarea Curriculei de instruire universitară și postuniversitară în domeniul sănătății publice și managementului sanitar pentru suplimentarea programelor de instruire cu noțiuni, informații și cunoștințe armonizate la Directivele europene și recomandările OMS.
- Argumentarea către USMF „Nicolae Testemițanu” a necesităților de suplینire în dinamică a cadrelor în domeniul sănătății publice și managementului sanitar, eficientizarea sistemului de instruire continuă a cadrelor în domeniul sănătății publice și managementului sanitar.
- Implementarea a noi forme și metode în activitatea din domeniul sănătății publice și managementului sanitar, și a asistenței medicale primare, privind promovarea sănătății și profilaxia maladiilor, conjugate cu eforturile intersectoriale și ale administrației publice locale. Implementarea unui sistem adecvat de supraveghere și control a vaccino-profilaxiei atât la nivel populațional, cât și la nivel național.
- Reevaluarea periodică a priorităților în domeniul promovării sănătății și profilaxiei maladiilor cu introducerea corectivelor adecvate.
- Activizarea lucrului cu populația și diferite contingente țintă în domeniul promovării sănătății și profilaxiei maladiilor, în scopul - ”mai aproape de om”, sau ”un om sănătos – o economie prosperă”. Propagarea metodelor profilactice, inclusiv imunizările prin toate mijloacele de informare în masă.
- Colaborarea consecventă cu organizațiile și instituțiile europene/internaționale și din țări cu preluarea experiențelor în domeniu.